

Utlåtande Rotel III (Dnr KS 2024/541)

Motion om att andelen fackutbildade skolbibliotekarier måste öka

Motion av Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige med förslag om att andelen fackutbildade skolbibliotekarier måste öka. I motionen framhålls skolbibliotekens roll i att främja läsning, språkutveckling och i att stödja elevernas inläring enligt läroplanen. Skolbiblioteken erbjuder en plats för studier och återhämtning samt tillhandahåller material till undervisningen. Utbildade skolbibliotekarier hjälper elever att förstå källor, hitta rätt litteratur och navigera i medielandskapet. Enligt motionen visar forskning att skolbibliotekarier förbättrar elevers medie- och kommunikationskunnet. I motionen lyfts även fram att man har funnit positiva samband mellan heltidsanställda, kvalificerade skolbibliotekarier och elevers provresultat i att läsa och skriva.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, utbildningsnämnden, Berättarministeriet, Svensk biblioteksforening och Sveriges lärare. Berättarministeriet och Sveriges lärare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret redogör för att det pågår ett arbete för att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier. Stadsledningskontoret ser dock utmaningar i att på kort sikt säkerställa motionens förslag om att framåt uppnå målet om 100 % fackutbildad bibliotekspersonal, inte minst med tanke på den bristande tillgången på fackutbildade bibliotekarier med intresse för att arbeta i skolbibliotek.

Förskolenämnden instämmer i att litteratur främjar både språkutveckling och inläring och att adekvat utbildade skolbibliotekarier är av vikt.

Utbildningsnämnden instämmer i vikten av att alla elever har tillgång till skolbibliotek med kvalificerad personal. I skolbiblioteksplanen, liksom i stadens budget för 2024, anges också att målet för andelen skolor med fackutbildade bibliotekarier ska öka. Detta utgör med andra ord redan nu ett pågående utvecklingsarbete inom utbildningsförvaltningen och andelen fackutbildad bibliotekspersonal ökar också successivt.

Svensk biblioteksforening tillstyrker motionens yrkande om att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier, för att på sikt kunna nå målet om att samtliga skolbibliotekarier har rätt utbildning. Svensk biblioteksforening vill vidare uppmana Stockholms stad att använda det resurstillskott i statens stöd till kommunerna som ges i samband med lagkrav på utbildade skolbibliotekarier till just det, även om stödet inte är riktat.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Tillgång till skolbibliotek med god kvalitet är av stor vikt för att främja barns och ungas läslust och språkutveckling. Stadens skolbibliotek fyller en viktig roll i våra skolmiljöer - det är platser för nyfikenhet, för lärande och för återhämtning – och allra bäst fungerar våra skolbibliotek när det finns utbildad och engagerad personal som kan guida eleverna till nya läsupplevelser eller hjälpa dem att navigera bland källor och stora mängder information.

Därför tydliggörs i stadens budget 2025 att utbildningsnämnden ska verka för att andelen fackutbildade skolbibliotekarier ökar på skolorna. Vi kan se att det här arbetet går i rätt riktning.

Sedan läsåret 2016/17 har andelen grundskoleelever med tillgång till en fackutbildad bibliotekarie ökat från 19 procent till 33 procent. Inom gymnasieskolan är det i sin tur 81 procent av eleverna som har tillgång till en fackutbildad bibliotekarie. Insatserna för fler utbildade skolbibliotekarier märks och gör skillnad ute på våra skolor. När jag besökt skolor under hösten har flera rektorer lyft fram hur positivt det är att de nu fått möjlighet att ha en utbildad bibliotekarie på skolan och hur det gynnar skolbibliotekets verksamhet och elevernas läsning.

Samtidigt finns, vilket utbildningsnämnden lyfter i sitt remissvar, utmaningar med att nå 100 procent utbildad bibliotekspersonal på grund av den bristande tillgången på fackutbildade bibliotekarier med intresse för att arbeta i skolbibliotek. Här arbetar utbildningsförvaltningen proaktivt för att locka bibliotekariestuderande att göra praktik på bibliotek i Stockholms stad. För att ytterligare öka andelen utbildade skolbibliotekarier behöver förvaltningen fortsätta hitta smarta lösningar där skolor kan dela på bibliotekarietjänster och fortsatt locka bibliotekariestuderande att vilja jobba i just Stockholms stads skolor.

Bilaga

Motion om att andelen fackutbildade skolbibliotekarier måste öka, dnr KS
2024/541-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att avslå föredragande borgarråds förslag till beslut
2. Att bifalla motionen
3. Att därutöver anföra

Skolbibliotek främjar inte bara läsning och språkutveckling och stöder också elevernas inläring. Dessutom skapar skolbiblioteket en miljö i skolan där eleverna kan dra sig undan för att studera eller få tid för återhämtning. Därutöver bidrar skolbiblioteket till att stödja undervisningen genom att tillhandahålla material som kompletterar läroplanen. Utbildade skolbibliotekarier bidrar till att eleverna får en bra förståelse kring källor, hittar rätt text vid rätt tillfälle, känner till de vägar som finns för att få tag på litteratur, och lär känna hela nätverket för mediaförmedling. Skolbibliotekarien möter eleverna varje dag i skolan och är särskilt viktig för elever med läs- och skrivsvårigheter. Det är därför vi vill se att fullmäktige tar beslut om att säkerställa att andelen fackutbildade skolbibliotekarier i Stockholms skolor ökar för att framåt uppnå målet om 100 %.

Vi gläds åt utbildningsförvaltningens positiva gensvar på vår motion. Vi ser, likt förvaltningen, utmaningarna med att hitta fackutbildade skolbibliotekarier men noterar också stadsledningskontorets konstaterande att andelen grundskoleelever med tillgång till en fackutbildad bibliotekarie ökat från 19 procent till 33 procent under en sjuårsperiod. Det är således möjligt att fortsatt bedriva ett förbättringsarbete på detta område. Inom gymnasieskolan är det i sin tur 81 procent av eleverna som har tillgång till en fackutbildad bibliotekarie.

Som Svensk biblioteksförning skriver i sitt remissvar träder under nästkommande år en ny lag i kraft den 1 juli. Från och med 1 juli 2025 ska elever inom grund-, gymnasie- och anpassad skola ha tillgång till skolbibliotekarie på den egna skolenheten.

Svensk biblioteksförning noterar att staden under åren sett många exempel på utannonserade skolbibliotekarietjänster inom Stockholms stad som innehåller alldeles för få timmar för att uppfylla det uppdrag som skolledaren efterfrågar, eller att det inte ställs krav på utbildning i biblioteks- och informationsvetenskap. Här har staden således förbättringsmöjligheter.

Vi gläds åt att Svensk biblioteks förening tillstyrker motionens yrkande om att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier, för att på sikt kunna nå målet om att samtliga skolbibliotekarier har rätt utbildning. Svensk biblioteks förening vill vidare uppmana Stockholms stad att använda det resurstillskott i statens stöd till kommunerna som ges i samband med lagkrav på utbildade skolbibliotekarier till just det, även om stödet inte är riktat.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 15 januari 2025

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Ärendet

Jan Jönsson och Isabel Smedberg-Palmqvist (båda L) har väckt en motion i kommunfullmäktige med förslag om att andelen fackutbildade skolbibliotekarier måste öka. I motionen framhålls skolbibliotekens roll i att främja läsning, språkutveckling och i att stödja elevernas inläring enligt läroplanen. Skolbiblioteken erbjuder en plats för studier och återhämtning samt tillhandahåller material till undervisningen. Utbildade skolbibliotekarier hjälper elever att förstå källor, hitta rätt litteratur och navigera i medielandskapet. Enligt motionen visar forskning att skolbibliotekarier förbättrar elevers medie- och kommunikationskunnet. I motionen lyfts även fram att man har funnit positiva samband mellan heltidsanställda, kvalificerade skolbibliotekarier och elevers provresultat i att läsa och skriva.

Med anledning av detta föreslås i motionen att fullmäktige beslutar om att säkerställa att andelen fackutbildade skolbibliotekarier i Stockholms skolor ökar, för att framåt uppnå målet om 100 procent.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden, utbildningsnämnden, Berättarministeriet, Svensk biblioteksforening och Sveriges lärare. Berättarministeriet och Sveriges lärare har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret instämmer i vikten av att alla elever har tillgång till skolbibliotek med kvalificerad personal, någon som även lyfts fram i stadens skolbiblioteksplan. I stadens budget framgår att utbildningsnämnden ska verka för att andelen fackutbildade skolbibliotekarier ska öka och arbete pågår i stadens verksamheter i denna riktning. Stadsledningskontoret ser dock utmaningar i att säkerställa motionens förslag om att framåt uppnå målet om 100 % fackutbildad bibliotekspersonal, inte minst med tanke på den bristande tillgången på fackutbildade bibliotekarier med intresse för att arbeta i skolbibliotek.

Alla skolor har olika förutsättningar och olika lokala behov och gör utifrån dessa olika prioriteringar. Det är den enskilda rektorn som ansvarar för hur skolbiblioteket ska bemannas så att verksamheten, så som läroplanerna föreskriver, ska kunna användas som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Skolbibliotekens bemanning är en av de kvalitetsfrågor som grundskole- och gymnasiecheferna följer upp i samband med resultatdialogerna.

Sedan läsåret 2016/17 har andelen grundskoleelever med tillgång till en fackutbildad bibliotekarie ökat från 19 procent till 33 procent. Inom gymnasieskolan är det i sin tur 81 procent av eleverna som har tillgång till en fackutbildad bibliotekarie.

Med kommande ändringar i skollagen från den 1 juli 2025 (enligt prop. 2023/24:164) införs nationell styrning för att ytterligare öka andelen fackutbildade bibliotekarier. Enligt den nya lagtexten ska huvudmannen sträva efter att anställa personal med examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand examen från en annan relevant högskoleutbildning.

Det pågår ett arbete för att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier. Bland annat finns det sedan 2020 ett samarbete med Södertörns högskola och Stockholms stadsbibliotek som syftar till att locka bibliotekariestuderande att göra praktik på bibliotek i Stockholms stad. Inför vårterminen 2025 är intresset rekordstort, då 10 av 42 studerande anmält sitt intresse för att göra praktik just i stadens skolbibliotek. Något som bidrar till stadens attraktivitet som arbetsgivare är också ett välutvecklat centralt stöd kopplat till skolbiblioteksverksamheten, i form av kollegiala nätverk, gemensamma litteraturdepåer, relevanta digitala bibliotekstjänster och så vidare. Detta stärker förutsättningarna för stadens skolor att kunna locka och behålla fackutbildade bibliotekarier.

Som ytterligare ett led i utvecklingsarbetet på området avsätts medel under åren 2024-2026 ur Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling för en särskild insats som syftar till att stärka upp med fackutbildade bibliotekarier på sex grundskolor. Förutom att denna insats ger fler elever i staden tillgång till en bibliotekarie syftar den också till att pröva och utvärdera en organisatorisk lösning där två skolor samsas om en heltidstjänst. Potentiellt kan detta vara en dellösning när bemanningen av skolbiblioteken ska stärkas samtidigt som andelen fackutbildad bibliotekspersonal ska öka. En annan dellösning är ändamålsenligt nyttjande av kommande statsbidrag för bemanning av skolbibliotek så att dessa medel reserveras för anställning av fackutbildad personal.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2024 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i att litteratur främjar både språkutveckling och inläring. Förskolor har dock inte skolbibliotek på samma sätt som grund- och gymnasieskolor föreslås ha i en kommande lagändring. I enlighet med förskolans läroplan är litteratur, böcker och högläsning ett dagligt inslag och ett prioriterat område i förskolans undervisning. För detta ansvarar arbetslaget på förskolan under ledning av förskollärare.

Förvaltningen vill vidare betona att adekvat utbildade skolbibliotekarier är av vikt. Dessa kan då bidra med fackkunskap och komplettera läroplansuppdraget vilket gynnar alla elever, särskilt nyanlända elever och elever med läs- och skrivsvårigheter

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 oktober 2024 följande.

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Jan Jönsson (L), se reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen instämmer i vikten av att alla elever har tillgång till skolbibliotek med kvalificerad personal. Detta är något som tydligt framgår i *Skolbiblioteksplan för skolor och förskolor i Stockholms stad 2021–2025*. I skolbiblioteksplanen, liksom i stadens budget för 2024, anges också att målet för andelen skolor med fackutbildade bibliotekarier ska öka. Detta utgör med andra ord redan nu ett pågående utvecklingsarbete inom utbildningsförvaltningen.

Fortsatt har utbildningsförvaltningen till exempel tagit fram en typannon som rektor rekommenderas att använda som mall vid rekrytering till skolbiblioteken. De kvalifikationer som här efterfrågas är examen i biblioteks- och informationsvetenskap, bibliotekarieexamen eller utbildning som arbetsgivaren bedömer som likvärdig. Alla skolor har dock olika förutsättningar och olika lokala behov och gör utifrån dessa olika prioriteringar. Det är den enskilda rektorn som ansvarar för hur skolbiblioteket ska bemannas så att verksamheten, så som läroplanerna föreskriver, ska kunna användas som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Skolbibliotekets bemanning är en av de kvalitetsfrågor som grundskole- och gymnasiecheferna följer upp i samband med resultatdialogerna.

Det finns utvecklingsbehov vad gäller frågan om att skapa och bibehålla en aktiv, väl bemannad och integrerad skolbiblioteksverksamhet. När det gäller bibliotekspersonalens utbildningsbakgrund ser utbildningsförvaltningen dock en positiv utveckling över tid. Sedan läsåret 2016/17 har andelen grundskoleelever med tillgång till en fackutbildad bibliotekarie ökat från 19 % till 33 %. Inom gymnasieskolan är det i sin tur 81 % av eleverna som har tillgång till en fackutbildad bibliotekarie.

Med kommande ändringar i skollagen från den 1 juli 2025 (enligt prop. 2023/24:164) införs nationell styrning för att ytterligare öka andelen fackutbildade bibliotekarier. Enligt den nya lagtexten ska huvudmannen sträva efter att anställa personal med examen från en högskoleutbildning inom biblioteks- och informationsvetenskap eller i andra hand examen från en annan relevant högskoleutbildning.

Utbildningsförvaltningen ser vissa utmaningar i att säkerställa motionens förslag om att framåt uppnå målet om 100 % fackutbildad bibliotekspersonal. Detta har inte minst att göra med den bristande tillgången på fackutbildade bibliotekarier med intresse för att arbeta i skolbibliotek. Förvaltningen arbetar samtidigt proaktivt med frågan och bedriver sedan 2020 ett samarbete med Södertörns högskola och Stockholms stadsbibliotek som syftar till att locka bibliotekariestuderande att göra praktik på bibliotek i Stockholms stad. Inför vårterminen 2025 är intresset rekordstort, då 10 av 42 studerande anmält sitt intresse för att göra praktik just i stadens skolbibliotek.

Något som bidrar till stadens attraktivitet som arbetsgivare är också ett välutvecklat centralt stöd kopplat till skolbiblioteksverksamheten, i form av kollegiala nätverk, gemensamma litteraturdepåer, relevanta digitala bibliotekstjänster och så vidare. Detta stärker förutsättningarna för stadens skolor att kunna locka och behålla fackutbildade bibliotekarier.

Som ytterligare ett led i utvecklingsarbetet på området avsätter grundskoleavdelningen 2024–2026 medel ur *Statsbidrag för stärkt kunskapsutveckling* för en särskild insats som syftar till att stärka upp med fackutbildade bibliotekarier på sex grundskolor. Förutom att denna insats ger fler elever i staden tillgång till en bibliotekarie syftar den också till att pröva och utvärdera en organisatorisk lösning där två skolor samsas om en heltidstjänst. Potentiellt kan detta vara en dellösning framåt när förvaltningen ska stärka bemanningen av skolbiblioteken och öka andelen fackutbildad bibliotekspersonal. En annan dellösning är ändamålsenligt utnyttjande av kommande statsbidrag för bemanning av skolbibliotek så att dessa medel reserveras för anställning av fackutbildad personal.

Utbildningsförvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att öka andelen fackutbildade bibliotekarier, i enlighet med stadens budget samt skolbiblioteksplan. Under den revidering av skolbiblioteksplanen som just nu pågår tas självklart också särskild hänsyn till den skarpare lagstiftningen på just detta område.

Svensk biblioteks förening

Svensk biblioteks förenings yttrande daterat den 24 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Svensk biblioteks förening tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på motionen om att andelen fackutbildade skolbibliotekarier måste öka.

Svensk biblioteks förening har under många år drivit att tillgången till en fackutbildad skolbibliotekarie för alla elever måste lagstadgas. Glädjande ligger nu ett sådant förslag på riksdagens bord. Från och med 1 juli 2025 ska elever inom grund-, gymnasie- och anpassad skola ha tillgång till skolbibliotekarie på den egna skolenheten.

En skolbibliotekarie som arbetar tillsammans med skolledning och pedagoger gör att elever får bättre resultat i alla ämnen, men även stärkta i sin medie- och informationskunnighet. För att få resultat krävs det att skolbibliotekarien har en utbildning i biblioteks- och informationsvetenskap.

Rektorer är ansvariga för bemanningen inom sitt skolområde. Svensk biblioteksförning har under åren sett många exempel på utannonserade skolbibliotekarietjänster inom Stockholms stad som innehåller alldeles för få timmar för att uppfylla det uppdrag som skolledaren efterfrågar, eller att det inte ställs krav på utbildning i biblioteks- och informationsvetenskap.

Svensk biblioteksförning tillstyrker motionens yrkande om att öka andelen fackutbildade skolbibliotekarier, för att på sikt kunna nå målet om att samtliga skolbibliotekarier har rätt utbildning. Svensk biblioteksförning vill vidare uppmana Stockholms stad att använda det resurstillskott i statens stöd till kommunerna som ges i samband med lagkrav på utbildade skolbibliotekarier till just det, även om stödet inte är riktat.

Fackutbildade skolbibliotekarier är en resurs för läsning, bildning, kunskap och kultur i skolan. Därför har varje elev behov av, och snart rätt till, tillgång till en fackutbildad skolbibliotekarie på den egna skolenheten.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att bifalla motionen
3. Att utöver det anföra följande.

Vi tackar för förvaltningens positiva gensvar på vår motion och ser fram emot att majoriteten röstar för att bifalla den när den når Kommunstyrelsen.

Utbildningsnämnden

Reservation av Jan Jönsson (L)

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att bifalla motionen
3. Att utöver det anföra följande.

Vi tackar för förvaltningens positiva gensvar på vår motion och ser fram emot att majoriteten röstar för att bifalla den när den når Kommunstyrelsen.